

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznako plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznaki jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Justitia fundamentum regnorum.

Z zlatimi črkami zapisan je ta rek nad vrati cesarskega dvorca na Dunaji kakor nekako zagotovilo avstrijskim narodom, da se v naši državi vlada jedino po tem geslu in da se po tem načelu reže kruh pravičnosti. Taka gesla zvené kaj lepo in prikupno in radi verujemo, da so v davnih časih imela posebno moč na človeško dušo, ter bila celo tolažba in uteha, kadar se je komu zgodila kaka krivica, a takrat še ni bilo konstitucij in parlamentov, takrat vlade še niso bile odgovorne za svoje čine, takrat je bil cesar absoluten vladar in o Habsburžanih zlasti pa o sedanjem cesarju se lahko reče, da so vedno po najboljšem prepričanju ravnali v tem zmislu.

Doslóvno po načelu „justitia fundamentum regnorum“ se pač nikdar in nikjer ni vladalo, ker je to — ne gledé na razne okoliščine — skoro nemogoče, saj je vsak sodnik le slab in zmoti podvržen človek. Toda dobra volja, iskreno prizadevanje, vladati po tem načelu, je neizogibni pogoj veri, da se kaka vlada z resnim namenom sklicuje na geslo, zapisano nad temi vrstami, ter da ne zmatra prelepih besed samo za blestečo frazo, s katero se da lahkovernega ljudstva zaupnost svojevoljno zlorabljati.

V naši državi prišli smo že tako daleč, da več ne verujemo v vladino nepristranost in pravičnost. Jasno in glasno se trdi, da je vlada slovanskim prebivalcem krivična, da jih zapostavlja za Nemce in da veljavne zakone za Nemce drugače tolmači kakor za Slovane. Nov, eklatanten dokaz za to trditev, dokaz, kateri mora v pravnih rečeh količkaj izvedenemu človeku vzeti vso vero v dobro voljo vladine, tak dokaz zabeležiti nam je danes.

Znano je, s kakimi razlogi je podprla vlada prepoved, napravljati v Ljubljani samoslovenske, v Pragi samočeške javne napise. Sklicevala se je v prvi vrsti na člen 19. drž. osn. zak., kateri jamči jezikovno ravnopravnost, dočim je drugod na to izvršitev svoje dolžnosti popolnoma pozabila. Vsi razsodni ljudje so iz tega sklepali, da to, kar velja za Ljubljano in za Prago, mora veljati tudi za druga mesta, v katerih je prebivalstvo različne narodnosti, saj veljajo državni osnovni zakoni za vso državo. Kakor znano, so v Celji, Gorici, v Trstu itd. samonemški oziroma

samoitalijanski javni napisi, dasi prebivajo ondu številne slovenske manjšine. Isto take razmere so v mnogih krajih na Češkem in na Moravi. Slovani v takih mestih so se valed tega jeli potezati za pristoječo jim pravico in v nekaterih krajih prosili, naj se napravijo dvojezični javni napisi, kakeršne zahteva vlada v Ljubljani in v Pragi.

Usoda dotične prošnje slovenskih Celjanov je znana. Sodeč, da je napravljanje javnih napisov avtonomna stvar, obrnili so se na občinski svet in na dež. odbor štajerski. Opravili niso ničesar; reklo se jim je, da je to avtonomna zadeva, v katero se nima nihče utikati.

Čehi so postopali drugače. Obrnili so se do vlade s prošnjo, naj ona ukaže dotičnim občinam napraviti dvojezične javne napise. Vodila jih je pri tem koraku nadeja, da bo vlada z isto energijo, z isto doslednostjo in z isto dobro voljo, s katero je tako hitro ustregla Nemcem, tudi postopala Slovanom v prid. A varali so se hudo. Čehi v Terezinu dobili so na dotično svojo ulogo že rešitev in sicer negativno. Vlada jim je odgovorila: Napravljanje javnih napisov spada v avtonomno področje občin in politiška oblast nima pravice v takih zadevah občinam kaj naročati, nego more samo nadzorovati in eventuvalno ustavljati storjene sklepe.

Po tem vzorcu sestavljene bodo tudi rešitve na vse druge prošnje, s katerimi se je tirjala naprava dvojezičnih javnih napisov in iz nje moremo razvideti, na kako stališče se je postavila vlada v tej zadevi. Kjer so javni napisi dvojezični, jih ni smeti premeniti, ker bi se s tem kršil zakon o jezikovni ravnopravnosti, in ako bi bilo to nameravano, mora vlada poseči vmes in preprečiti tako nakano; kjer pa so javni napisi samo jednojezični in torej nezakoniti, tam nima vlada moči varovati zakon in ravnopravnost in ne more nič storiti v zaščito §. 19.

Določbe tiskovnega zakona nam branijo označiti to postopanje po zaslužnosti, odkrito pa povemo, da nismo sposobni za tako subtilno razločevanje glede dóbe, kdaj sme eksekutiva poseči v avtonomno pod-

ročje občin, in da se nam vidi tako tolmačenje zakona jako — prisiljeno.

Émile Girardin izustil je nekoč krilate besede: „Kjer so dobri uradniki, se dá tudi s slabimi zakoni srečno vladati, kjer pa so slabi uradniki, se tudi z dobrimi zakoni nič ne opravi.“ Ali imamo v nas dobro vlado in slabe zakone ali dobre zakone in slabo vlado, o tem naj sodi vsakdo sam, toliko pa smemo z mirno vestjo reči, da so dejanja avstrijske vlade gledé javnih napisov v nasprotju z nje geslom: „justitia fundamentum regnorum“.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VIII. velika skupščina

dné 26. julija 1893 v Sežani na Krasu.

(Oficijelno poročilo družbinega odbora.)

XX.

Le prekmalo je prišel čas, da je bilo treba oditi v Divačo. Mnogo skupščinarjev je pa ostalo še na vrtu ter se ondi prijetno zabavalo mej navdušenimi govori in petjem domačega mešanega zbora ter Ljubljanskega kvarteta. Večina udeležnikov se je kmalo po 3. uri podala na kolodvor, kamor jo je spremlila godba ter mnogo občinstva. Po prisrčnem poslovljenji od vrle Sežane odpelje vlak izletnike v Divačo.

Tu pozdravi skupščinarje mogočen strel in komaj izstopivše nagovori Divaški učitelj Ivan Bano približno tako le:

„Slavna gospoda! Ker je g. župan Nakelski že nekaj dni bolehen, Vas ne more osobno pozdraviti, kakor se je bil namenil. Zatorej je mene zadela prijetna naloga, da Vas, slavna gospoda, namesto njega pozdravim. Pozdravljam Vas prav prisrčno v imenu županije Nakelske, kakor tudi v imenu stanovnikov Divaških; pozdravljam Vas tem prisrčneje, ker zastopate slavno slovensko družbo, kateri blag namen je: vzgajati in poučevati naš mladi rod v verskem in narodnem duhu.

Bodite preverjeni, slavna gospoda, da ste prišli svoji k svojim, da ste prišli mej svoje somišljenike, ki povsem odobravajo Vaše plemenito delovanje.

Dobro nam došli vsi, ki ste se danes tukaj zbrali iz raznih krajev mile naše Slovenije.

Delujočim po geslu: Bog in narod! — Vam kličemo iz dna srca: „Živeli!“

LISTEK.

Na Egejskem morji.

(Konec.)

Zaradi samih prirodnih lepot in nenavadnih prizorov pozabil sem na najbližje, na našo ladjo namreč, ki je mogočno plula po čisto mirnem morji. Imenovala se je „Maria Teresa“ in bila je izredno velika (namenjena za plovitev v vzhodno Indijo), krasno opravljena. Na njej se je vozilo vse polno Turkov, ki imajo navado, da se na vsakem parniku utaborijo in udomačijo ravno tako kakor v svoji hiši. Najpoprej odločijo in pregrnejo prostor za svoje ženske in otroke, potem razvijejo in pogrnejo svoje preproge ter počenejo na nje po turški navadi. Koj potem prirede svoje samovare in si skuhamo gosto kavo brez cukra. Zatem razgrnejo svoje zavitke, v katerih imajo razno jed pripravljeno, zlasti jagojtino in skuto, ali skutu podoban sir. Potem si prirede zopet kavo, pijejo vodo in se umijejo. Ako ni čas molitve, vležejo se prav leno jeden poleg drugega, včasih tudi križem jeden čez drugega in počivajo v božjem miru. Tedaj je ves krov ladje za-

sedel (izvzemši prostor, ki je odmenjen za potovalce prvega razreda) in le težko se zmotaš in zvišješ skozi to gomazečo gručo, ako hočeš priti na sprednji konec ladje. Na taki hoji opazuješ najrazličnejše kroje in noše, turbane in fese, priproste in bogate moslime, le žensk oddelek je zagrajen in zavarovan. Vender pa lahko opazuješ ženske z zgornjega krova, kolikor te je volja.

Ko se približa čas molitve, zlasti pred solničnim zahodom, tedaj pridele jeden moslim za drugim, včasih tudi po dva skupaj, na zgornji krov, prinese seboj svojo preprogo, ali pa belo kozje runo, je razgrne po tleh, sezuje šlape ali površne črevlje ter se vstopi na preprogo z obrazom proti Mekki t. j. bolj ali manj proti vzhodu. Potem priklone glavo, položi roke križem čez prsi in žebra neprestano svoje molitvice, včasih poje tudi, ali le poluglasno. Potem poklekne in se dotakne tal z obrazom, položi odprto pest za ušesa, potegne se z roko čez obraz, zlasti po nosu doli, vstane zopet, klanja se in poklekne po predpisih svoje vere. Mej tem se večkrat ozre na tihem po svojih sopotovalcih, ali ga kedo opazuje, zlasti ali ga kedo zasmehuje, kar se pa menda nikoli ne pripeti. Tu pa tam se

vidijo tudi posamezni mohamedanci, ki čitajo iz lepo vezanih, svetih knjig.

Dvakratno zvonjenje zvabi vse potovalce prvega in drugega razreda k skupnemu obedu (po razredih namreč). Ta obed je zelo bogat in ukusno pripravljen. Primeroma za nizko ceno dobiš razne asijske juhe, meso, ribe, teletino, kuretino, prikuhe, late, sladkarije, sir, sadje in črno kavo. Dobro mora biti, kedor se hoče vsake jedi naučiti in niti morskimi kapitani se ne poslužijo vsake jedi. Pri takem obedu se spoznajo popotniki in jedi. Pri da bi se drug drugemu predstavil) mej seboj (na o svojem potovanji, poprašujejo, razgovarjajo se onem mestu, ter dajajo jeden drugemu priporočila in dobre svete. Po obedu se poda vse židane volje na krov, kjer se kadí, pije kava ali pivo, razgovarja itd. Tu je navadno vse veselo in živahno.

Ob jedni popoldni se prispeli smo v ožino mej otokom Tenedos in azijsko obalo. Proti jugovzhodu videli smo vrhunec gore Ida, ki so bili še vedno (začetkom julija) še snegom pokriti. Vozili smo se prav blizu otoka, ali nikjer nismo mogli opaziti takega človeškega bivališča. Šele ko smo prišli sredi ožine in se je ladja obrnila naravnost proti

Na ta nepričakovani pozdrav je v laškavih besedah odzdravil skupščinar B. Grča.

Diviška vilenica cesarjeviča Rudolfa.

Izletniki so se prepričali tudi v tej jami, da ima naša domovina še mnogo znamenitosti, ki so pa celó lastnim rojakom neznane. Osobito slovenskim društvom je priporočati, da sanujejo izlete tudi za obisk te vilenice, zato pristavljamo tu popis, kakor ga je sestavil gori omenjeni g. učitelj.

Diviška vilenica.

Spisal Ivan Bano, učitelj v Divači.

Vilenica, koja so zasledili dné 11. maja 1884 leta Gregor Žiberna in drugi mladeniči iz Divače, leži od Divače proti jugozahodu in je oddaljena kakih 20 minut oddaljena. Sprva se je hodilo vanjo skozi naravni vhod, pozneje je pa davkarska občina napravila na svoje troške polžasto zavito vodo, po katerem se dospe v vilenico ugodno in brez vsake nevarnosti. V vilenici je občina na vse strani napravila gladke poti, ki so na opasnih mestih ograjene s trdimi držaji.

Vilenica je dolga blizu 1500 m in se deli na več stranskih oddelkov.

Vsi oddelki so polni najlepših kapnikov, kojim smo dali nastopna imena:

Razgrneno platno — slap pri Savici — slike iz jutrove dežele — kapelica — razbiti zvon — dični razgled — prelaz preko Šipke — Samsonov steber — delfin — piramidišče — muzej — tabernakelj — zagrinjala — kralj Samo — kralj Matijaž — snežni plaz — božji grob pod predorom — oder z raznimi godali — slap nad katakombami — cipresa — dvojčka — čuk na palci — gaj — vice — hudournikova struga — turški šotori — kalvarija — ščit Zrinjskega — drobčevje — veliki oltar — ladija stolne cerkve v Milanu — šopek cvetlični — turški minareti — dvorana škrlatov — velika veža — soteska pri Termopilah — pod velikim mostovžem — strojarnica — vojaška stražnica — govorniški oder — Štefanijina loža s slavoloki — zakladnica Krezova — morski valovi — strmi stolpiči — raj — orgle — turško pokopališče — kraljevski prestol — biserni stebri.

Najdejo se pa poleg teh še mnogi drugi kapniki, koje vsaka glava po lastni jeji domišljiji po svoje imenuje.

Vilenica je bila leta 1887. prvič svečano razsvetljena in od tistega časa je bila že mnogokrat obiskana od raznih društev, (leta 1889. „Ljubljanski Sokol“ v družbi z družimi slovanskimi društvii), kakor tudi posameznih oseb in družin. Dne 31. januarja 1887. so počastili našo vilenico z Visokim pohodom rajni cesarjevič Rudolf, Filip vojvoda Koburški in grof Bombelles: dne 13. aprila 1888. si jo je ogledala cesaričina Štefanija. Ogledali so si jo tudi nadvojvoda Rainer in mnogi drugi odlični gostje.

V knjigi, v koja se vpisujejo p. n. gg. gostje, se nahajajo poleg podpisov naslednje izjave:

„Naravna čudesa v vilenici so me najprijetnejše dirnula“ — Hans Vildi, Zürich. „Rad priznavam, da prelepi kapniki te vilenice mogočno uplivajo na človeško čud“ — G. Buchmann, S. S. Lusitania — Hamburg. „Nikdo naj ne zamudi prilike, ogledati si vilenico“ — F. Kionka — Breslau. „Čudom se čudim vsem krasotam, ki jih je narava ustvarila v tej vilenici, ne zmenec se za vse, kar se na površji dogaja“ — dr. Götzinger — St. Gallen.

„Vilenica je vzvišeno mesto, ona je prvo čudo, katero sem na potovanju iz Egipta z zanimanjem gledal“ — A. Niederleitner — Passau. „Naravna krasota, s katero se ne more nobena druga primerjati“ — E. Fehlinger-Wien. „Bila sem v Italiji in marsikaj občudovala, a priznati moram, da

severju, prikazalo se nam je mesto Tenedos, ki je obdano okoli in okoli z milni na veter, kakor z malimi okroglimi trdjavami. Sredi ožine stoji morski svetilnik na malem ostrvu in mnogo ladij je plulo mimo nas. Vse je bilo prav lepo razsvetljeno, ali nikjer nismo opazili niti jednega drevesa. Prišedši iz ožine zagledali smo na levi obrise otoka Imbros, za katerim leži zgodovinsko tako imeniten otok Samotrake, in bolj spredej nekoliko ostrovov, ki se vlečejo proti polotoku galipolskemu.

Zaplovili smo zopet proti severovzhodu in kmalu potem se je prikazal na desni strani zaliv Besika. Okoli njega se vidi že nekaj drevja in več goric („tepe“), ki so večinoma umetno nanešene gomile. Na precej vzvišenem robu stoji mesto Jenišer, kjer so bili postavili Atenjani svojo trdnjavo „Sigeion“, ki je imela namen braniti vhod v Helle-spont. Pri zidanju trdnjave porabili so gradivo iz trojanskih razvalin. Koj za tem prikažeta se dve gorici (Ahillova in Patroklova gomila) in blizu stoji mala trdnjava Kum-kale (nekdanj mitilenska naselbina „Achilleion“) s svetilnikom. Tu so začenjajo svetovnoslavne Dardanele. Od tod se odpre pogled na trojanske razvaline, katere bo pa le tisti z ladije spoznal, kateremu je kraj dobro znan. S. R.

me je ta vilenica nad vse očarala“ — Amalie Plachky — Troppau.

Vilenica, katero je glavni „Gospodarski svet v Divači“ za ta obisk res bogato razsvetlil, ni imela v svojih podzemskih čarobnih prostorih brž ko ne še tako navdušenih obiskovalcev. Od kraja do konca se je razlegala v njej mila slovenska pesem. Jedro pevcev bilo je pač iz vrlih učiteljev, a navdušenost je izzvala vsakemu, ki le količkaj poje, iz srca besedo znanih pesem, da je od tega skupnega zbora odmeval ta bajni podzemeljski dom.

Ker je slavno županstvo dovolilo prost vstop, daroval se je prebitek 20-75 gld. še naši družbi.

Izletniki so se po prihodu iz vilenice še nekoliko pokrepčali nekateri v Mahorčičevi, drugi v Obersnelovi gostilni, dok je bilo treba na kolodvor, od koder so se najprej odpeljali istrski Goriški in Tržaški gostje in ob 8. uri s posebnim vlakom pa Ljubljanski skupščinarji mej sviranjem godbe in ginjivim slovesom od dragih primorskih bratov, ki so tudi ta dan svedočili, da jim je požrtvovalnost za domovinske stvari narodna dolžnost.

Morda jih je bodrilo gesto one ženske pokroviteljice, ki z uzornim navdušenjem deluje v prosep naše družbe, katero geslo podamo tudi za slovo letošnjim skupščinarjem:

V povzdigo dušno in za čast naroda
Žrtvujmo združeni za darom dar;
In da še plodnejše uspeva stvar,
Duh vodi svetih nas Ciril-Metoda!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 5. septembra.

Parlamentarne vesti.

Dunajska „Extrapost“ javlja, da bo na dan 10. oktobra sklicanemu državnemu zboru najprej rešiti proračun za prihodnje leto, razen tega pa se mu bode baviti z nekaterimi vladnimi predlogami, tako z dvema predlogama gledé regulacije valute, s predlogami o podpori po ujmah poškodovanim krajem, z novelo o administrativni delitvi sodišč in z novelo o bolniških blagajnicah. Z prejšnjim napovedane vojaške predloge ne pridejo letos več na vrsto, ampak šele na pomlad.

Mladočeško gibanje

Poslanec dr. Elvard Grégr sklical je v nedeljo volilski shod v Lužecu pri Melniku, na katerem je govoril o političnem položaju. Poudarjal je, da ni dovolj, če delajo poslanci opozicijo, treba, da jo dela tudi narod. Nekateri rodoljubi zahtevajo, naj izstopijo mladočeški poslanci iz državnega zbora in začnejo pasivno opozicijo. Iz drž. zbora bomo gotovo izstopili in želimo, da bi se to kmalu zgodilo, ali sedaj bi izstop ne bil političen. S svojim izstopom bi sedaj samo grofu Taaffu in njegovim zaveznikom izkazali veliko uslugo, za to v tem hipu še ni storiti tega koraka. — Gledé afere Masaryk-Grégr beležijo listi vest, da se bo razpor najbrž še iz lepa uravna! Masaryk sklical bode volilni shod, pojasnil vso stvar in ako mu bodo volilci votirali zaupanje, obdržal bode svoj mandat in ostal tudi v mladočeškem klubu.

Splošna volilska pravica.

Dunajski socialisti sklicali so v nedeljo več shodov, na katerih so bile vzprejete resolucije za splošno volilsko pravico. Največji izmed teh shodov se je vršil v Währingu, kjer je govoril znani dr. Kronawetter, poudarjajoč, da nasprotujejo zastopniki takozvanih privilegovanih kast le iz grdega egoizma splošni volilski pravici. Prvi pogoj, da postane prebivalstvo politično zrelo, je svoboda tiska in zborovanja. Delavske zbornice nimajo nobene vrednosti. — Ker je neki krščanski socialist hotel pobijati Kronawettera, nastal je velik škandal, končao je obveljala resolucija za splošno volilsko pravico.

Vnanje države.

Demonstracija za demonstracijo.

„Agence Havas“ in za njo vsi drugi francoski listi priobčujejo brez dvoma oficijozno noto, katero je zmatrati kot odgovor na nemško demonstracijo v Alzaciji. Ta izjava slove: „Poročilo našega poslanika v Peterburgu naznanja oficijelno, da pride rusko brodogrje pod zapovedstvom admirala Avelana dne 13. oktobra v Toulon, da vrne obisk francoskega brodogrja v Kronstadtu. Ministerski svet sklenil bode v jedni prihodnjih svojih sej, kako vzprejeti ruske goste. Na vsak način bode predsednik republike pozdravil rusko brodogrje v Toulonu. Pri tej priliki rešilo se bode vprašanje o permanentni ruski staciji v Sredozemskem morju.“ — Vsi listi naglašajo, da se ta nota ni slučajno razglasila v predvečer prihoda nemškega cesarja in italijanskega prestolonaslednika v Metz. „Temps“ pravi: Za to, da paradira unuk tistega kralja, katerega so francoske vojske rešile nemškega jarma, na strani nemškega cesarja na tleh, ki so bile nekdanj francoske, za to nas popolnoma utolaži oficijelno naznanilo o prihodu ruskega brodogrja.

Francoske volitve.

V nedeljo vršivše se ožje volitve moramo v nekem oziru zmatrati za pravo narodno sodbo. Propadli so namreč vsi v panamsko afero zapleteni kandidati, toženci in tožniki. V Draguignanu je propadel Clémenceau, za katerega se deli vlada in župani in ki je kupoma trosil denar. Protikandidat njegov, Jourdan, je bil doslej skoro neznan. Poraz Clémenceau je za radikalno stranko silen udarec; lahko se primeri, da se stranka razdvoji in da pristopi jeden del njenih članov oportunistom, drugi pa socialistom. Kakor je Clémenceau propadel le valed panamskih dogodkov, tako drugi Charles Floquet v Parizu, katerega je podrl pristni socialist Faberot. — Izmed tistih, ki so bili najgorečnejši tožniki v panamski aferi in so pri volitvah propadli, naj omenimo samo dva. V departementu Mirande je propadel klerikalni bonapartist Cassagnac, jeden največjih rabulistov, v departementu Côtes du Nord pa je bil pobit klerikalec Prévost de Launay, tovariš in podpornik že prej propalega Delahaya. — Važno je tudi to, da je v Parizu zmagal Goblet in sicer kot kandidat socialistov. Sodi se, da bo Goblet skušal združiti v jedno frakcijo vse socialističke poslance in ako bi se mu to posrečilo, postal bi lahko jako upliven v zbornici, vendar ne tako, da bi zamogel klubovati republikanski večini. Ta oportunistička večina se je pri ožjih volitvah tako ojačila, da jej ne more do živega niti koalicija vseh nasprotnih strank in to je jamstvo za normalni razvoj Francije vsaj za nekaj let.

Izlet društva „Pravnika“ na Bled.

(Izv. poročilo „Slov. Naroda“.)

Društvo „Pravnik“ prireja že nekaj let sem po jeden izlet na leto, ki je velike važnosti v tem oziru, da pospešuje spoznavanje vseh slovenskih pravnikov mej seboj. Ker je društvo „Pravnik“ priredilo zadnja leta izlete v Zatičino, Sežano in Laški trg, sklenil je odbor, da se letošnji izlet priredi na Gorenjsko in izvolil kot kraj sestanka biser slovenske dežele, divni naš Bled. Mnogobrojna udeležba pri izletu, ki je bil v nedeljo dné 3. t. m., pričala je, da je odbor s svojim ukrepom pravo zadel. Že precej iz početka, ko se je izvedelo, kam se misli prirediti letošnji „Pravnikov“ izlet, bilo je zanj živo zanimanje in poslednje dni oglasilo se je toliko število članov, kakor doslej še za noben izlet. Vkljub neugodnemu vremenu zadnjih dnij, katero je uplivalo nekoliko, da so izostali nekateri, ki so oglasili svojo udeležbo, zbralo se je v nedeljo zjutraj ob določenem času nad 50 ljubljanskih društvnikov na državnem kolodvoru. Pozdravivši svoje tovariše, kateri so prihiteli iz Štajerske na izlet, podali so se izletniki v vozove, katere je vodstvo tukajšnjega državnega kolodvora ustrezaje odborovi prošnji za izletnike pripravilo, ter se odpeljali v Lesce. Na gorenjskih postajah vstopili so še tamnošnji pravniki skoro polnoštevilno. Število izletnikov naraslo je mej vožajo tako, da se je pripeljalo v Lesce okolu 70 članov, kateri so se takoj po prihodu odpeljali na pripravljenih vozovih na Bled. Tu pozdravljale so izletnike slovenske trobojnice, katere so vibrale raz mnogih hiš na čast gostom. Pri vходу pričakovala sta društvo načelnik kopališča g. dr. A. Mosche in Blejski župan g. I. Peternel na čelu občinskega zastopa. Najprvo pozdravi v imenu kopališča g. dr. A. Mosche izletnike, poudarjajoč, da je kopališče zelo razveselila vest, da napravi društvo „Pravnik“ letošnji izlet na Bled. Društvo „Pravnik“ ni samo velikega pomena za pravnike, ampak tudi za ves narod. Želeč, da bi društveniki preživeli nekaj veselih ur, občudujoč krasoto gorenjskih planin, zakliče vsem izletnikom: „Dobro došli!“ Na to pozdravi še Blejski župan g. I. Peternel izletnike imenom občine, katera si šteje v čast, da je tako važno društvo, kakor je „Pravnik“, priredilo izlet na Bled in zagotavlja, da bodo vsi občani tekmovali v tem, kako bi mogli pripomoči, da bodo izletnikom potekle ure njih bivanja kar najprijetneje mogoče. Tema srčnima pozdravoma zahvali se društveni predsednik g. dr. A. Ferjančič ter poudarja, da ima sicer društvo „Pravnik“ v prvi vrsti stanovske svrhe, da je pa tudi v narodnostnem oziru velike važnosti, ker deluje pod isto zastavo, katera vihra raz hiše v pozdrav izletnikom, da to, da si pribori naš narod v vsakem oziru jednakopravnost. Po vzprejemu podali so se izletniki v hotel „Lujizina kopel“ na zajutrek, kmalu odpravili so se pa občudovat naš krasni Bled in njega okolico ter se odpeljali na čolnih po jezeru na otok in od tod nekateri v vilo g. predsednika, drugi pa na Blejski grad ogledat si razgled. Nekateri krenili so pa ogledat si Radovensko sotesko, katera se je pred nekaterimi dnevi otvorila.

Ob polu 2. uri zbrali so se izletniki k skupnemu obedu v hotelu „Lujizina kopel“, katerega se je udeležilo nad 70 članov, ker so nekateri prišli šele s poladanskim vlakom. Banket počastile so tudi nekatere dame drušvenikov. Pri banketu videlo se je šele, kako odlična družba zbrala se je ta dan na Bledu, kajti zastopani so bili vsi pravniški stanovalci in prihiteli so na izlet pravniki iz vseh slovenskih dežel. Posebno mnogobrojno zastopani so bili poleg ljubljanskih štajerski pravniki. Banketu predsedoval je g. dr. Ferjančič, kateri je v svojem govoru pozdravljaj udeležence ter poudarjal, da ima društvo „Pravnik“ še vedno boriti se z neko mržnjo, s katero se gleda od nekatere strani, češ, da je preveč slovensko. V sled te mržnje tudi danes niso zastopani pravniki iz dežele, kjer se deli pravica 100 000 Slovincem. Toda društvo ostati mora narodno, dokler je narodnostno vprašanje pri nas tako tesno zvezano s pravom. Vkljub tej mržnji razcvita se pa društvo vedno bolj in bolj ter si v najvišjih krogih pridobiva vedno večji ugled, kateri se bode še v kratkem pomnožil, ker pripravlja društvo tako važno delo, katero bi se sicer nikakor ne moglo izpeljati. Da pa izpoznavajo tudi drušveniki veliko važnost društva, priča ravno mnogobrojna udeležba izleta. Konečno zakliče g. predsednik vsem udeležencem krepek: Živio! V imenu gorenjskih pravnikov zahvalil se je g. dr. Bizjak, odvetnik v Radovljici, društvu, da je obiskalo gorenjske tovariše, ter jim dal priliko pozdraviti in izpoznavati druge svoje kolege. G. L. Svetec, c. kr. notar v Litiji, pozdravil je v jedrnatih besedah navzočnega Blejskega župana g. I. Peternela kot zastopnika onega divnega kraja, kateri so naši pesniki proslavljali v tolikih pesnih. G. I. Kersnik, c. kr. notar na Brdu, poudarjal je v svojem govoru, da je pri „Pravnikovih“ shodih in izletih še vedno opaziti, da se izogiblajo „šefi“, kajti razun notarjev in odvetnikov navadno ni navzočih mnogo šefov. Pozdravil je torej navzočega šefa največje in najimenitnejše občine slovenske, ljubljanskega župana g. P. Grassellija. G. dr. I. Hrašovec, odvetnik v Celji, napil je v navdušenih besedah slovenski domovini. G. K. Pleško, c. kr. sodnijski svetnik, pozdravil je pa navzoče dame, spominjajoč se izreka nekega dostojanstvenika, da je družba brez dam kakor vrt brez vrtnic, in se jim zahvalil, da so počastile družbo s svojo navzočnostjo. Mej zdravicami prepevali so drušveniki-pevci in želi burno odobravanje.

Po končanem banketu razšli so se izletniki ter se večinoma podali zopet v čolne in se prepeljavali po jezeru, drugi pa so si ogledali na obrežji okolico. Toda kmalu potekel je čas in bilo je misliti na odhod. Prehitro minule so lepe ure, katere smo preživeli na rajskem Bledu in treba je bilo odpeljati se v Lesce in od tod zopet v Ljubljano. Prekrasni izlet ostal pa bode gotovo vsem udeležnikom v trajnem spominu.

Domače stvari.

— („Radogoj“) sta pristopila kot ustanovnika gospoda profesorja Viktor Bežek v Gorici in Martin Petelin v Novem Mestu, vsak z doneskom 100 kron. — Živila zavedna in požrtvovalna rodoljuba! — Na dalje prejelo je naše uredništvo sledeče pismo: Dan na dan čitamo v „Slov. Narodu“, koliko navdušenosti in požrtvovalnosti pri vseh rodoljubih je vzbudilo komaj ustanovljeno društvo „Radogoj“. Poleg družbe sv. Cirila in Metoda je „Radogoj“ pač najbolj koristno in potrebno slovensko društvo. To spoznali so tudi vrli akademiki Novomeški in hočejo po svoji moči storiti kaj v procvit novega društva. Sklenili so prirediti 23. t. m. v prostorih Narodnega Doma veselico v korist „Radogoj“. Začasni odbor ad hoc deluje marljivo in kakor se kaže že sedaj, bode uspeh najlepši. Vzpored obsegal bode koncert in gledališko predstavo. Po končanem vzporedu vrši se plesni venček. Svojo prijazno pomoč in sodelovanje obljubile so gospice in gospodje iz najodličnejših krogov Novomeških. Pri koncertu sodeluje tudi najbrže izvrstni ženski zbor „Dolenjskega pevskega društva.“ Zanimanje za veselico je obče in pričakovati je najobilnejše udeležbe. Ne le, da se je bodo udeležili vsi narodni krogi našega mesta, obljubilo je svojo navzočnost tudi premnogo vnanjih prijateljev naše nadopolne mladine.

— (Osobne vesti.) Ženijski ravnatelj v Komoranu, polkovnik gosp. Viktor Krajnc je premeščen v Inomost.

— (Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!) Uredništvu našega lista so poslali kronine darove: G. Anton Orehek, c. kr. davkar v Litiji 3 kron. — Iz Gradca nekateri Slovenci in Hrvati po g. dr. H. Kartinu 10 kron, namestu venca dragemu jim Franu Gestrinu. — Skupaj 13 kron, katere izročimo vodstvu. Živili rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

— (Zahvala.) 352-60 „prvih“ kron je sl. uredništvo „Slov. Naroda“ danes blagoizvolilo oddati naši družbi. Imenovane krone so se naznačenemu časniku od 18. avgusta do 4. septembra (incl.) izročale in znamenovale v številkah 188 do 202. Vštevaši zadnjič izkazanih 3705³⁴ kron je torej izročilo uredništvo „Slov. Naroda“ 4057 kron 94 vin., nabranih od 17. maja do 4. septembra incl. — S presrečno zahvalo in iskrenim priporočilom zabeleži vodstvo ta deseti mu vročeni časniški kronin dar, s katerim se je ob jednom dosegel in že presegel četrti kronin tisočak. Slava vzorni požrtvovalnosti rodoljubnih darovalk in darovalcev!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— („Slovenische Briefe.“) Pod tem na slovom prinaša izborna uredovani „Agramer Tagblatt“ v sobotni številki zanimiv dopis iz Novega Mesta, v katerem se bavi z delovanjem nekaterih tamošnjih nemčurjev iz uradniških krogov. Sploh se peča poslednji čas omenjeni list prav šestokrat z našimi razmerami in prijavlja dopise iz raznih slovenskih krajev. Čitalnice in bralna društva, ki so naročena tudi na nemške liste, naj nikakor ne pozabijo na „Agramer Tagblatt“.

— (Odhod rezervistov domačega pešpolka.) Danes zjutraj ob 1/3. uri odpeljali so se rezervisti domačega 17. pešpolka in 7. lovskega batalijona proti Gradcu in naprej na ogersko mejo, kjer se bodo udeležili velikih cesarskih manevrov in se vrnejo dne 23. t. m.

— (Premiranje kobil z žrebeti v Bohinjski Bistrici) je bilo dné 2. t. m. K premiranju pripeljali so 28 kobil z žrebeti. Premije so dobili: Prvo darilo v znesku 30 gld. Jože Jekler iz Koprivnika; drugo darilo Martin Rozman iz Bitnje, potem Janez Stare iz Češnice, Jože Preželj iz Polja, Urban Odar iz Studora in Janez Bricelj iz Češnice, vsak po 15 gld. Nadalje Jakob Arh iz Bistrice, Anton Arh iz Savice, Janez Arh od Stare fužine in Matija Žagar od isto tam vsak po 10 gld. Konečno imel je tajnik g. Pirc kratek a jedernat nagovor do konjerejcev, kojega je ljudstvo pohvalno odobrilo.

— (Darila vinogradnikom.) Nedavno razdelila so se darila takim vinogradnikom na Kranjskem, ki so na novo zasadili vinograde, katere je bila pokončala trta uš. Deželni odbor dal je v to svrhu 1500 gld., država 750 gld. Skupaj se je razdelilo 2150 gld. 73 kranjskim vinogradnikom.

— (Tiskovni odnošaji na Hrvatskem.) Objektivno-subjektivno postopanje proti opozicijskim časopisom je v Zagrebu na dnevnem redu. Kakor znano bil je obsojen svojedobno urednik „Hrvatske“ zaradi članka „Slaveni i Rusija“, akopram se je priznal kot pisatelj članka, pred okr. sodiščem (sodnik g. Akurti) zaradi zanemarjenja dolžne pažnje na jeden mesec zapora in 1000 gld. izgube na kavciji. Deželno sodišče je potem potrdilo obsodbo, samo je znižalo kazen zapora na 10 dni, premenivši jo ob jednom v globo 50 gld., izgubo na kavciji pa znižalo na 700 gld. Uredništvo „Hrvatske“ dobilo je nalog, da plača imenovane vsote in mu zdaj ne preostaje drugega, nego držati se prislovice: Molči in plati! Stvar pa s tem še ni konečno rešena. Tudi proti koncu Mažuraničevega banovanja se je počelo postopati objektivno-subjektivno in so uredništva vplačala lepe vsote v ubožno blagajno kot kazni. V sled pritožb na najvišje instance pa je banski stol svoje lastne razsodbe moral proglasiti kot protizakonite ter jih razveljaviti, vplačane vsote pa so se morale povrniti. Kako se bode zdaj postopalo, ni znano, a zadnja beseda o tej zadevi menda še ni bila govorjena.

— (Katere ženske govore nemški?) Ne samo pri nas, nego tudi v Zagrebu krasotice kaj rade „švabčarijo“, dasi imajo tam bolj narodne šole, nego so naše, ko nam še vedno manjka slovenske višje dekliške šole. Zanimiva je opazka „Obzora“, da se švabčarenje opazuje le pri starejših ženskah, ki so že dovršile prvi svoj jubilej, to je petindvajsetletnico. S tem nekako same izdajajo svojo starost, kar ženske sicer ne store rade.

Radovednismo, bode li ta pikantna opazka „Obzora“ kaj koristila?

— (Ženske na biciklu.) Po zadnji dirki biciklistov vidi se po Zagrebških ulicah čestokrat tudi ženske voziti se na biciklu. Ta dozdej pri nas še nenavadna prikazen vzbuja vselej pozornost občinstva. Tudi v tem kaže se velikomestno življenje Zagrebško.

— (Popravek.) G. dr. Papež kot zastopnik g. J. Mallnerja na Bledu, poslal nam je doslovno nastopni dopis:

Slavno vredništvo! Z ozirom na §. 19 tisk. zak. usojam si prositi Vas, da sprejmete v Vaš cenjeni list nastopni

Popravek.

V „Slov. Narodu“ z dné 30. avgusta t. l. piše nekdo eno dogodbo v mojem hotelu na Bledu z nekim elegantnem kolesarjem. Ta dopis je od konca do kraja izmišljen kajti: Ni res, da sem jaz pred kratkem ali sploh kedaj nekemu tujemu kolesarju, ki bi bil sedel v mojem hotelu pri table d' hote razložil, da morajo gostje v mojem hotelu prihajati k table d' hote v salonski obleki.

Ni res, da mi je tuji gospod rekel: „Prosim Vas pošljite mi mojo prtljago v X ov hotel, tu imate mojo karto.“

Ni res, da sem čital na tej karti: „Le Prince de Bourbon“.

Res pa je, da je prišel princ Yeisne de Bourbon v spremstvu c. in kr. polkovnika Teodora Rischauka dné 11. julija t. l. v moj hotel na Bledu, tu stanoval, obedoval in sicer zmirom brez kake izjeme, „diner separé“ ali čisto sam ali pa v družbi enega tovariša, potem odpotoval čez Bohinj proti Gorici a v sled slabega vremena vrnil se zopet na Bled v moj hotel, tu zopet ostal dva dni in potem odpotoval. Pri odhodu mi je izrekel bourbonski princ svojo zadovoljnost in hvalo za izvrstno postrežbo in mi podal roko.

Konečno se Vam zahvaljujem za Vaš lojalni kasnejši popravek v Vašem cenjenem listu št. 201 od 2. t. m.

Z odličnim spoštovanjem

Janez Mallner s. r.

Pristavek uredništvu: Ker smo mi, kakor g. Mallner sam prizna, še pred sprejemom njegovega popravka celo zadevo, katero smo bili priobčili z izrečno rezervo, lojalno pojasnili, označiti moramo ta nepotrební popravek kot hudo nagajivost in slabo zahvalo za našo lojalnost bodisi od strani g. Mallnerja samega, bodisi od njegovega g. zastopnika.

Prvo krono
družbi sv. Cirila in Metoda!

Književnost.

— „Ljubljanski Zvon“ obseza v svoji številki za mesec september obilo lepega pesniškega, pripovednega in znanstvenega berila. V pesniškem delu sta z dragocenimi doneski zastopana A. Aškerc („Iz popotnega dnevnika“) in A. Funtek („Pesem o pesmi“); mimo tega čitamo tri manjše pesmi. — Nejaz Nemcigren razvija v „Abadonu“, bajki za starce, v krasnem jeziku in dovršeni pripovedni obliki čudovito uredbo evropskih držav v prihodnjih stoletjih; prof. dr. S. Šubic podaja v „Pogubnem maliku svetá“ zanimljivo sliko o pravem razmerju na Martu, E. Lah pa nadaljuje šaljivo studijo „O pomenu naših krajevnih imen.“ Tem spisom trajne vrednosti se dostojno pridružuje izborna razprava prof. M. Cilenška „Kakó se branijo rastline nepoklicanih gostov.“ Prof. Cilenšek je sploh prirodosloven pisatelj, katerega po pravici imenujemo naslednika pokojnemu Erjavcu, in s tem je dovolj označena književna znamenitost njega spisov. — Janko Kersnik opisuje v „Jari gospódi“ ples, s katerim se sklepa stoletnica grobeljske fare; zapletek dramatiško-živahnega dejanja je došel v tem poglavju menda na svoj vrhunec. — V koreniti razpravi „O slovenskih in nemških čitankah na naših srednjih šolah“ govori prof. V. Bežek, ki še pozneje priobčuje šolska izvestja za leto 1884/85 in 1885/6, o Neumannovih čitankah, o katerih načelih je uverjen, da bodo morala rabiti tudi preustrojenim slovenskim čitankam; Harambaša objavlja zanimljivo črtico o Valvazorjevi rodbinski rakvi v Polšniku, profesor M. Valjavec priobčuje dostavke k Wolfovemu